

Postgraduate onderwijs heeft een zonnige toekomst

“Toegang tot topscholen voor postgraduate en executive programma’s is niet langer genoeg voor de training van het senior kader van Amerikaanse bedrijven.”

Dit is de strekking van een niet zo lang geleden verschenen artikel in de Financial Times. Niet ‘management education’ maar ‘customized training’ van professionals lijkt de norm te worden. Dit verklaart waarom relatief onbekende instituten sinds een paar jaar aan de top van de FT-ranglijst voor postgraduate en executive programma’s staan.

Duke, Babson en andere topscholen die hoog scoren op de FT-lijst, presenteren zich meer en meer als een ‘professional services firm’ die programma’s aanbieden die dicht aansluiten tegen de behoeften van het afnemende veld. Onderkendend dat het typische klassikale onderwijs te restrictief is, zijn deze scholen omgeschakeld op een didactische filosofie die de dialoog en de

Auteur:
Frans Roozen is voorzitter van de VU Postgraduate School

input van de deelnemer centraal stelt. Het programma zelf vormt daarbij maar een deel van het totale pakket dat zij leveren en dat voortdurend gericht is op het direct inbedden van het geleerde in de dagelijkse praktijk van de deelnemer. Anders dan gebruikelijk leveren zij maatwerk: programma’s die ontwikkeld zijn in samenwerking met en ingaan op de specifieke vragen van de ‘afnemende’ professionals.

Professionals als klant behandelen, opleidingsprogramma’s afstemmen op de behoeften en vragen van de desbetreffende professionals, afstappen van traditionele klassikale onderwijsvormen, dialoog en input van de deelnemers de kern van het programma maken en de focus verschuiven van algemene management opleidingen naar specifieke opleidingen voor professionals is niet nieuw maar wijkt – als wij het FT artikel mogen geloven – wel significant af van de doorsnee MBA en Executive MBA opleiding.

Toch heeft juist Nederland enkele voorbeelden die deze aanpak wel al volop waar maken. Een

“afstappen van traditionele klassikale onderwijsvormen”

voorbeeld daarvan zijn de post-graduate controllersopleidingen (Executive MSc in Finance & Control). In Nederland wordt deze opleiding door acht universiteiten verzorgd. Het is een hoogstaande, op MSc-niveau geaccrediteerde, opleiding gericht op een specifieke groep professionals en qua invulling voortdurend bouwend op de behoefte die deze groep in zijn dagelijks functioneren ervaart.

Van het succes van de controllersopleiding valt veel te leren. Gestart in 1986 en voortbouwend op het voorbeeld van de accountantsopleiding, is het een opleiding die van meet af aan de professional centraal stelt. Een opleiding ook waar interactie tussen theorie en praktijk, tussen cursist en docent en tussen cursisten onderling in belangrijke mate leidend is voor de didactische aanpak. Interactie is daarbij zowel op de uitwisseling van kennis als op de uitwisseling van ervaring gericht. Op die wijze is te borgen dat de leerstof direct praktisch nut heeft. Dat dit docenten vraagt die naast hun aanstelling aan de universiteit tevens werk-

Allemaal opleidingen waar de verbondenheid met de praktijk van de professional een garantie is voor actualiteit, toepasbaarheid en daarmee de toegevoegde waarde van de programma's.

In al deze programma's staat niet zo zeer het vergaren van kennis als wel het toepassen van die kennis centraal. Voortbouwend op de academische vaardigheden die in eerdere MSc-programma's zijn

voor oplossingen vanuit de theorie wordt de opleiding een verlengstuk van het functioneren van de professional in de eigen organisatie. Zo is een zo groot mogelijk leereffect en directe toegevoegde waarde voor de professional en zijn organisatie te realiseren.

Het klinkt wellicht wat vreemd maar Nederland vervult al jaren een voortrekkersrol in dit type on-

“executive MSc in Finance & Control: een hoogstaande, op MSc-niveau geaccrediteerde, opleiding”

zaam zijn in de praktijk spreekt haast voor zich.

Het succes van de controllersopleiding heeft zijn vervolg gekregen in een groot aantal andere, op specifieke groepen professionals gerichte, post-graduate opleidingen zoals de Investment Management, Treasury, Verandermanagement, Management Consulting, IT-audit, Operational Audit en Corporate Compliance opleiding.

opgedaan, wordt dit bereikt door bij het behandelen van de leerstof te reflecteren op de praktijk van de professional. Immers, kennis beklijft vooral indien zij wordt toegepast. Door reflectie op de eigen bedrijfspraktijk een centrale plaats in de colleges te geven, door het inbrengen van problemen uit die dagelijkse praktijk, en door het doorgronden van de weerbarstigheid van die praktijk

derwijs. In internationaal verband zijn er, uitgezonderd de meer generalistische MBA programma's, niet echt vergelijkbare opleidingen van dit niveau te vinden. Angelsaksische varianten van op professionals gerichte programma's zoals Certified Management Accounting, Chartered Institute of Management Accountants, en Chartered Financial Analyst komen nog het dichtst bij maar

kunnen qua niveau daar niet aan tippen. Bij deze programma's staat het hebben van parate kennis centraal. De toepasbaarheid daarvan en vooral de rol van de weerbarstige praktijk komt hier-

zonnige toekomst. Ik ben het daar volmondig mee eens, maar de praktijk leert dat dit niet iets is dat alleen van het postgraduate onderwijs gevraagd kan worden. Dit vraagt ook een actieve betrok-

maar dat juist zij voortdurend en actief ons de eis opleggen dat wij aantonen dat de training en opleidingsprogramma's die wij aanbieden ook daadwerkelijk en net als iedere andere investering renderen. Als wij ons realiseren dat het 'menselijk kapitaal' voor de meeste ondernemingen het belangrijkste activum is, dan is dit allesbehalve een bijzondere eis maar wel precies datgene waar postgraduate en executive onderwijs een belangrijke rol in zou kunnen spelen en in een aantal gevallen ook al speelt.

*“het ‘menselijk kapitaal’
is voor de meeste
ondernemingen het
belangrijkste activum”*

bij niet aan de orde. Deze opleidingen, hoe waardevol ook, zijn dan ook vooral bedoeld om geïnteresseerden zonder een specifieke vooropleiding snel kennis te laten maken met een vakgebied. Voor postgraduate onderwijs dat in staat is voortdurend zijn toegevoegde waarde waar te maken gloort volgens het FT artikel een

kenheid van de onderneming en professional. Zij moeten scherp definiëren wat hun vragen zijn. Daarbij hoort tevens dat de management development afdelingen van de organisaties waar deze professionals werkzaam zijn, zich niet alleen bewust zijn van het bestaan van op de professional afgestemde opleidingsprogramma's,